

Posudek k Návrhu rozvoje Zoologické zahrady Ústí nad Labem, p. o. na období 2018 – 2035

Posuzovaný Návrh rozvoje Zoologické zahrady Ústí nad Labem p. o. na období 2018 – 2035 je složen ze dvou částí. První z nich je Věcné zadání programu rozvoje areálu Zoologické zahrady Ústí nad Labem, p. o. v letech 2018 – 2035 zpracované na 35 stranách. Druhá část je Návrh rozvoje Ústecké ZOO na období 2018 – 2035 sestávajícího z 16 stran. Obě části obsahují také několik tabulek týkajících se rozvržení plánovaných realizací.

Věcné zadání programu rozvoje areálu Zoologické zahrady Ústí nad Labem, p. o. v letech 2018 – 2035 popisuje historii a současný stav chovu, charakter areálu a skladbu druhů nejenom fauny a flory, ale také geologickou stránku. V tomto Věcném zadání je popsána koncepce a design expozičních prostor, dále pak popis a návrhy na umístění doplňkových zařízení, obslužných zařízení, parkovacích zón, provozního zázemí (dílenn, skladů, zázemí pro zaměstnance provozní, administrativní, veterináře, vzdělávací) atd. Je zmíněna potřeba rekonstrukce geotermálního vytápění a především udržení vody v zoo. Autor nezapomíná také na potřebu vybudovat veterinární ordinaci přímo v zoo, která je velice potřebná, dále pak na možnost a potřebu pečovat o zvířata v nouzi, ať již volně žijící, jež obyvatelé města a okolí mohou dopravit do zoo, ale také na nalezená zvířata původně chovaná v lidské péči. Zmiňuje se také o personálním obsazení a nutnosti zaměstnání kvalitních a odborně vzdělaných zaměstnanců – ošetřovatelů, zoologů, botaniků atd. s možností jejich případného ubytování v ubytovacím zařízení zoo, což vhodně ovlivní chod zoo a ubytování zaměstnanci budou efektivně reagovat na vzniklé situace a potřeby. Součástí je návrh postupu pro nejbližší časové období, závěr, výpis všech podílejících se odborníků na zpracování tohoto Návrhu. Součástí této části jsou také přílohy sestávající z návrhů realizací projektů krátkodobého, střednědobého a dlouhodobého charakteru, studií, průzkumů, analýz.

Návrh rozvoje Ústecké ZOO na období 2018 – 2035 obsahuje především část textovou, sestávající z rozpisu návrhů jednotlivých realizací s popisem. Dále pak stručně popisuje návrhy výstavby, oprav, změn a využitelnost nových prostor pro staronové či nové druhy, kategorie zvířat, návštěvníky a hosty, relaxaci a vzdělávání veřejnosti, ulehčení provozní části až „oddělení“ provozních cest od komunikací v návštěvnické části. Návrh prezentuje a popisuje

také dopravní obslužnost, aby mozní návštěvníci měli co nejjednodušší přístup a příjezd do zoo. Jsou popsány návrhy na nové a velice potřebné větší parkoviště u horního vstupu, úprava menšího u spodního vstupu, možnost stavby lanovky (nebo jiného dopravního zařízení), realizaci nových komunikací uvnitř zoo, které pomohou nejenom obsluze, ale především návštěvníkům při průchodu zoologickou zahradou.

Celý Návrh rozvoje Zoologické zahrady Ústí nad Labem p. o. na období 2018 – 2035 je zpracován velice pečlivě, s využitím nejenom podnětů bývalých ředitelů této zoologické zahrady, ale také zaměstnanců ZOO, dalších odborníků s odborností botanickou, geologickou, a technických spolupracovníků, projektantů atd. Návrh rozvoje Zoologické zahrady Ústí nad Labem p. o. na období 2018 – 2035 popisuje možnosti úprav, změn v zoologické zahradě s výhledem do roku 2035 tak, aby byla zoologická zahrada významnou a mezinárodně respektovanou institucí zabývající se nejenom osvětovou a vzdělávací činností, ale především chovem ohrožených druhů zvířat. Dále pak aby nebyla pouze chovatelem ohrožených druhů zvířat nebo deponačním centrem pro některé jedince různých druhů, ale především respektovaným členem EAZA, WAZA, mezinárodních organizací chovatelských a pokračovala ve stávajících mezinárodních programech či se zapojila do dalších mezinárodních programů chovu zvířat atd.

Poměrně velkým problémem zoologické zahrady je nízká návštěvnost. Ústí nad Labem je krajské město, v němž žije přes 90 000 obyvatel. Má velice dobré vlakové spojení nejenom do zahraničí, ale také po celé České republice. Kupní síla obyvatelstva není příliš vysoká, ale zatraktivnění zoologické zahrady může přilákat nejenom obyvatele města, ale také návštěvníky z jiných měst Ústeckého kraje, ale také jiných krajů ČR a samozřejmě ze zahraničí.

Novými navrhovanými úpravami, rekonstrukcemi pavilonů a výběhů, realizací nových expozic, které jsou popisovány v Návrhu, ale které všechny nemusí být zhodnoceny v tomto posudku, dále pak rozšíření prostor zoo o Lumpeho park, vzdělávací prostory, vybudování penzionu pro návštěvníky, vytvoření nového a většího parkoviště, vybudování lanovky zoologickou zahradu více zatraktivní, návštěvníci v zoo stráví více času.

Zajímavý je plán na vytvoření dvou platform („Od dna moří po vrcholy Himaláje“ a „Biodiverzita ostrovů“) a chovat společenstva druhů daných oblastí a biotopů s prezentací aktivit na jejich ochranu, zlepší se tím opět informovanost návštěvníků a posílí jejich ochota

chránit přírodu. Dalším významným bodem plánovaným u spodního vstupu je vytvoření části vodní říše „Od pramene Labe k Severnímu moří“, která nejenom ukáže návštěvníkům bohatost říčního toku, ale také s využitím vzdělávacích prvků poskytne významný pohled do vodní říše a snad i napomůže větší osvětě a ochraně vod. Navrhované změny a přesuny/či přísuny druhů zvířat lépe korespondují s krajinným utvářením areálu zoo. Vytvořením „Asijského domu“ a dalších expozic se lépe představí stěžejní druhy zoo (sloni a orangutani). Z hlediska africké fauny je pozitivní rozšíření výběhu pro kopytníky. A nejenom pokud jde o africké, ale i další kopytníky, jsou dobré i přesuny a rekonstrukce výběhů, expozic a zázemí. Jako velice pozitivní shledávám plán příchodu některých nových druhů zvířat a lepší zviditelnění stěžejním (ikonických) dlouhodobě chovaných druhů jako např. sloni, orangutani, lachtani atd. Výborným nápadem je využít stávající prostory pro chov orangutanů jako možnou restauraci s ponecháním expozičních prvků, dále pak vytvoření expozice pro lachtany v blízkosti expozice pro tuleně.

Pozitivně hodnotím také návrh na doplnění o geologickou část (od paleontologie po geologii „současnější“), a také je pozitivní rozšíření části botanické. Je dobré návštěvníkům ukázat nejenom květenu dané oblasti, ale také komponenty potravy z rostlinné říše, z nichž se skládá krmná dávka pro zvířata tzv. „krmnou zahrádku“, ať již budou mít návštěvníci možnost průchodu či jen náhledu do této části. Pokud bude realizován i pavilon „Prales“ bude to další zajímavá expozice a návštěvní místo. Díky plánu na zakoupení samostatné vstupenky do tohoto pavilonu bude na návštěvníkovi, zda bude chtít realizovat návštěvu pouze tohoto pavilonu nebo také zahrady. Pavilon Prales může fungovat také jako „malá botanická zahrada“, samozřejmě s chovanými druhy zvířat daného biotopu.

Pro zlepšení přístupu do horní a spodní části zoo je nezbytné vybudovat lanovku či jiné „dopravní zařízení“. Je to jedna z prioritních potřeb pro vylepšení dostupnosti obou částí zoo. Zároveň dojde k vytvoření pohledu na zoo z jiné perspektivy. Řada návštěvníků není ochotna stoupat do kopce, který je na zdolání poměrně nepříjemný, ráda využije možnost této přepravy. Lanovka zároveň poskytne další možnost vyžití v zoo nejen pro děti, ale i dospělé návštěvníky.

Ačkoliv již bylo psáno výše, jako pozitivní vidím také výstavbu penzionu v areálu zoo, jen bude třeba vyřešit způsob dopravy prostředků nutných pro chod pensionu a parkování tak, aby návštěvníci neměli možnost po zoo po zavírací době a odchodu zaměstnanců jezdit autem (pokud nebude v plánu do budoucna realizovat i „Safari“). Vybudování pensionu v blízkosti výběhů pro africké kopytníky poskytne nezapomenutelný zážitek ve formě pozorování relativně přirozeného chování zvířat.

Vytvoření relaxačních, oddychových prostor, restaurací/stánků, prodejen suvenýrů, hřišť pro děti, vyhlídek bude také významně ovlivňovat zájem veřejnosti o návštěvu zoo, delší pobyt v zoo a ochotu utrácet (jídlo, pití, suvenýry, dárcovství atd.).

Snaha o oddělení návštěvnických zón, návštěvnických cest od cest nutných pro provoz zoo je také dobrým nápadem. Návštěvníci si budou užívat pobyt v zoo bez starostí o zajištění bezpečnosti své a svých potomků, a zaměstnanci zoo nebudou muset projíždět mezi návštěvníky. Realizace úprav provozního zázemí pomůže zkvalitnit péči o zvířata.

A v neposlední řadě je důležité vyřešení geotermálního vytápění a zajištění dostatečného množství vody pro chod zoologické zahrady, k tomu pomohou retenční nádrže, popř. další vodní plocha.

Celkově hodnotím Návrh velice pozitivně. Samozřejmě bude realizace změn záviset na finančních možnostech zainteresovaných správních orgánů, dotacích, projektech popř. sponzorských darech. Pravděpodobně dojde i k úpravám předložených návrhů, ovšem pokud se podaří zrealizovat většinu naplánovaných změn/úprav/rekonstrukcí bude Zoologická zahrada Ústí nad Labem, p. o. nejenom moderním a kvalitním chovatelským zařízením, ale také vyhledávaným odpočinkovým a vzdělávacím místem pro široké okolí.

V Praze dne 15.3.2018

Ing. Ivana Gardiánová, Ph.D.
DEP-stáj FAPPZ ČZU v Praze